

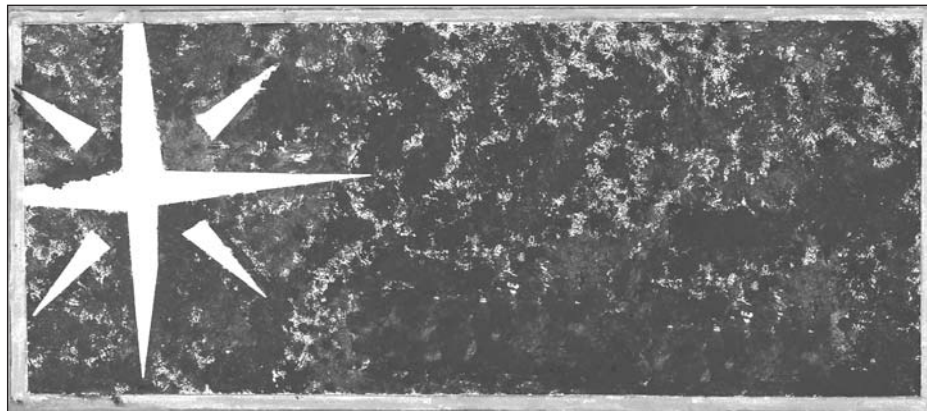
BUTLLETÍ INFORMATIU

CENTRE COMARCAL LLEIDATÀ

ENTITAT DECLARADA D'UTILITAT PÚBLICA
CREU DE SANT JORDI 1993

MEDALLA D'OR DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA AL MÈRIT CULTURAL

GRAN VIA 592, 1er - BARCELONA 08007 - Tel. 933 182 788 - Desembre 2003 - Número 3- 3a Etapa

EQUIP DE REDACCIÓ

Josep Bellet i Falcó
Direcció

Josep Ribera i Cerveró
Sots-direcció

Joan Jordi Duch i Sedó
Coordinació

Bonaventura Niubò i Niubò
Comunicació

Carles Gibert i Bernaus
Disseny gràfic i Impressió

SUMARI

Editorial, pàg. 1

Activitats del Centre, pàg. 2

Comarques, pàg. 3

Opinió, pàg. 4

Pàgines literàries, pàg. 6

Aires poètics, pàg. 8

Història, pàg. 9

El racó d'en Quim, pàg. 10

Miscel·lània, pàg. 11

EDITORIAL

Amb motiu de les festes de Nadal i Cap d'Any em plau adreçar-me a tots els socis, amics i simpatitzants del Centre Comarcal Lleidatà.

Els catalans som bona gent que tenim assolida, com a poble, una manera ben peculiar de celebrar aquestes festes.

Aquests dies tenen unes imatges simples i ingènues que ens fan una mica criatures i ensems ens donen il·lusió i joia. Fer cagar el tió, construir el pessebre, cantar i oir nades i les celebracions familiars on sempre hi són presents els records dels parents i dels amics absents. Són festes entranyables que cal preservar del consumisme que, d'una manera o altra, ens pot fer perdre el sentit d'emocionar-nos i de commoure'ns amb l'esperit nadalenc, de trobar la pau si saps escoltar les persones, si els saps somriure, si saps aprofitar les crítiques, si saps acceptar les opinions diferents, si saps... finalment, comprendre el missatge que els àngels cantaren a la cova de Betlem: GLORIA A DÉU A LES ALTURES I PAU A LA TERRA ALS HOMES I DONES DE BONA VOLUNTAT. PAU

I amb aquesta PAU i en nom de la Junta de Govern us desitjo ben cordialment a tots i a totes un

BON NADAL I MILLOR ANY 2004

El president
Lluís Teixidor.

ACTIVITATS DEL CENTRE

VISITA A BESALÚ

Dissabte dia 18 d'octubre

El Centre Comarcal Lleidatà va realitzar un viatge a la bella ciutat medieval de Besalú. El temps, completament revoltós en aquelles dates, va fer un parèntesi i ens va permetre visitar la vila gaudint d'una temperatura agradable, sense que en cap moment calgués obrir el paraigua. Es va dinar a Sarrí de Ter i immediatament després es va fer una sessió de ball.

UNA VISITA ALS ORÍGENS

Divendres dia 23 d'octubre

Visita a la ciutat de Lleida. El grup, guiat per la Montserrat Macià, Comissària de l'Exposició de la Seu Vella, va poder contemplar i gaudir l'esplendor d'una joia arquitectònica de Catalunya i al mateix temps indignar-se davant la desfeta que va suposar per Lleida l'ocupació del nefast Felip V. La visita realitzada a continuació a l'exposició de l'Institut d'Estudis Ilerdenses va completar els nostres coneixements.

D'AQUESTA VISITA ALS ORÍGENS EN VA SORGIR UN PROPÒSIT FERM: EL 12 D'OCTUBRE DE CADA ANY EL CENTRE COMARCAL LLEIDATÀ COMMEMORARÀ D'UNA MANERA ESPECIAL I REIVINDICATIVA LA CAIGUDA DE LLEIDA EN MANS DE FELIP V L'ANY 1707.

SOBRE LA CANÇÓ CATALANA

Dia 29 de novembre

El senyor Joan Ribera, tècnic realitzador de TV3, va passar per les nostres oficines a recollir de mans d'en Josep Valls, delegat teatral del Centre Comarcal Lleidatà, informació i material per a ser integrat a una sèrie de programes

sobre la CANÇÓ CATALANA, que l'esmentada cadena de televisió està preparant per a ser emesa entre els mesos de març i abril de l'any vinent.

OBERTURA DE CURS 2003/2004

Dia 18 de novembre

L'Il·lustríssim Senyor ISIDRE GAVÍN I VALL, President de la Diputació de Lleida, va pronunciar el discurs d'obertura del curs 2003/2004 del nostre Centre.

En primer lloc, el Sr. Gavín, que coneixia casa nostra d'alguna visita anterior, va manifestar l'excel·lent impressió que li havia produït el nostre Centre, considerant-lo cap i Casal de Lleida a Barcelona, prometenent continuar amb l'ajut generós per part de la diputació que ell presideix.

Començà el parlament fent una breu història de Lleida. Exposà el desenvolupament de la província que ara per ara ocupa el cinquè o sisè lloc en el rànquing de la riquesa nacional. Ens va parlar de les expectatives que s'obren a Lleida amb l'arribada del TGV i de la importància que té per la promoció turística el nom Lleida-Pirineus atorgat a l'estació de la ciutat. Tot seguit va parlar de les línies de ferrocarrils obsolets i sobre els traspassos de la xarxa de carreteres per poder millorar-les.

Finalment es mostrà partidari decidit d'un creixement sostenible sense malmetre recursos i amb un respecte profund per l'ambient.

La sala de conferències, a vessar, va aplaudir el parlament de l'Il·lustre invitat.

Acte seguit es va servir un aperitiu.

CONFERENCIA DEL SENYOR FRANCESC PUIGPELAT

Dia 23 de novembre

Amb motiu de la trobada dels amics de Balaguer commemorant la Festa del Sant Crist, el senyor Francesc Puigpelat, balaguerí notable, periodista i escriptor, va pronunciar una conferència a la sala de sessions del Centre. El tema versava sobre l'expedició dels almogàvers a Orient, tema prou interessant que, unit a l'excel·lent exposició del conferenciant, va mantenir l'interès constant de l'auditori. Al final de la conferència una part força important del públic va demanar al senyor Puigpelat que tornés al Centre Lleidatà per a fer la presentació del llibre del qual és autor i que tracta sobre aquest interessant tema.

La reunió es va cloure servint un aperitiu.

COMARQUES LLEIDATANES

LA VEU DE LA NOGUERA

Josep Roig i Armengou, , President del Consell Comarcal de la Noguera.

Com ja deveu saber, des del passat mes d'agost, mes en què es van constituir els consells comarcals, tinc l'honor i el privilegi de presidir el Consell Comarcal de la Noguera.

Per a mi és una satisfacció i un honor haver estat escollit per servir des d'aquest càrrec la gent de la nostra comarca, i ho faig amb el ferm compromís de fer que aquesta institució sigui una eina de suport per a tots els ciutadans i ciutadanes i doni la màxima prestació de serveis i de gestió en benefici de tots.

Una de les meves prioritats ha estat conèixer i donar a conèixer totes les entitats i, per tant, les que a persones tenen a veure amb la nostra comarca.

El Centre Comarcal Lleidatà és un referent i un exemple de les terres lleidatanes i també naturalment de la nostra estimada comarca de la Noguera.

En una de les primeres visites que vaig realitzar al vostre Centre fa pocs dies vaig poder compartir amb vosaltres la molt enriquidora conferència que va pronunciar el Sr. Isidre Gavín, President de la Diputació de Lleida. Ell va desgranar molt bé cadascuna de les potencialitats d'arreu de totes les comarques de Lleida.

Voldria també agrair la col·laboració de tots els ciutadans de la comarca de la Noguera que al llarg dels anys han mantingut una relació molt propera amb aquest Centre Comarcal Lleidatà, el qual sempre ha estat un centre vital tant en els àmbits cultural i social com en el d'oci, però sobretot per a seguir mantenint vives les arrels de tots els que en formen part.

No voldria tampoc deixar d'esmentar la cordialitat i bona acollida que teniu a la nostra comarca, i això és fruit de totes les persones que hi vivim, dels ajuntaments, de les associacions i també certament, de totes aquelles persones que tot i estar fora de la comarca s'hi ha construït un lloc d'estada com a segona residència, fet que d'una vida i caliu al nostre territori, i així, gràcies a l'esforç humà de cadascun d'ells.

No ens podem oblidar d'agrair a les nostres institucions, Generalitat de Catalunya, Diputació de Lleida i Consell Comarcal, l'ajut que ens presten en tot moment. Gràcies a elles ha estat possible, en molts aspectes, aquesta gran transformació de tota la nostra comarca i en tot el nostre territori. De ben segur si acluquéssim els ulls i retrocedíssim 15 anys en el temps veuríem una comarca molt diferent de la que actualment tenim en tots els sectors.

La nostra comarca té un gran ventall de possibilitats turístiques, des del turisme rural, amb els esports d'aventura, fins a una amplia carta de monuments culturals i una gran oferta gastronòmica i moltes altres que de ben segur ja coneixeu.

Espero que aquest primer escrit serveixi per a la vostra revista i us oferim des del Consell Comarcal de la Noguera la nostra col·laboració institucional i humana per tot allò que sigui creatiu per a la nostra comarca, que sense cap dubte també és la vostra.

Aprofito l'avinentsa per agrair-vos la vostra atenció i desitjar-vos unes molt bones festes de Nadal i any Nou a tots els que formeu part del Centre comarcal Lleidatà.

OPINIÓ

L'IMPERI DE LA LLEI

(Reflexions d'un jurista aficionat) per Joan-Jordi Duch Sedó (Advocat no exercitant)

Al començament no hi havia gaires lleis. No calien. La voluntat del monarca, del tirà, del dèspota, era la suprema llei. I el rei era qui dictava justícia: sense lleis, segons que li semblava. Recordis allò del rei Lluís XIV de França: “L'Estat sóc Jo”.

La gent, però, no estava segura. Els calia, i ens cal, estar segurs. Saber en tot moment que es pot fer i qué no es pot fer. Saber la conseqüència jurídica dels nostres actes. Cal saber, per exemple, que si robo em poden privar de llibertat, o que si em deuen diners els puc reclamar. D'això se'n diu seguretat jurídica, i és un dels pilars fonamentals del Dret.

Aquesta seguretat jurídica ens la dóna, entre altres coses, la llei. La llei defineix qué es pot fer i qué no es pot fer; i qué passa, si fem això, o si fem allò. O com ho hem de fer. Per això cal que les lleis siguin clares. Que tothom les entengui i sàpiguen qué diuen.

I cal també que siguin poques, o no massa, a fi que la gent pugui conèixer-les, i complir-les.

Nascuda la llei com a limitadora del poder arbitrari del rei, cal que sigui estable: és a dir, que no es pugui canviar avui així i demà aixà, tal com feia el monarca absolut, que teòricament també tenia lleis: Tots els tirans i dictadors tenen o han dictat lleis, però de fet, si en un moment determinat, segons el seu “reial” voler, segons el seu arbitri, podien canviar-les, o no aplicar-les, o interpretar-les, segons els hi bufava el vent, doncs no podem dir que eren les lleis que manaven, sinó el tirà.

I d'això es tracta: que sigui la llei la que mani, i a tots: al rei i al súbdit; al cap d'estat, o de govern, i al ciutadà normal i corrent; als jutges i als que van al Tribunal a demanar justícia; a l'administració i als administrats. A tothom. Només així, si mana la llei, evitarem que ho facin alguns bandarres que, segrestant el poble i la sobi-

rania popular, ens volen fer combregar amb rodes de molí i tiren l'aigua cap al molí dels seus interessos particulars. I al damunt es fan dir demòcrates.

I per a obtenir aquest imperi de la llei, tots hi podem contribuir, tots hi hem de contribuir:

1.- El poder legislatiu, parlaments, congressos, ajuntaments, assemblees, juntes directives, o qualsevol altre òrgan que tingui facultats de fer lleis, decrets, ordenances o acords: Cal que facin lleis clares, entenedores per tothom; que obeeixin a interessos generals i no a interessos particulars; que siguin justes, és a dir, que ultra seguir els criteris de la majoria, respectin i no danyin els drets de les minories; que siguin estables, amb voluntat de duració, perquè afecten l'essència d'allò que volen regular, en lloc d'estar subjectes a modes canviants. Cal també, i com a requisit fonamental, que les lleis siguin obligatòries, i que el parlament, quan les dicta, les doti de mitjans suficients perquè els encarregats de fer-ho, les facin complir. Tota llei ha de portar una sanció, un càstig, una multa, una pena, per aquells que no la volen complir. Sense sanció no pot haver-hi llei: hi haurà una recomanació més o menys moral, però no una llei.

2.- El poder judicial, sobretot en aquells casos en què algú, amb menyspreu de la llei, la trepitja a gratient, la ignora i la vulnera sabent o esperant que la persona perjudicada primer dubtarà molt d'anar a judici per reclamar; i segon, si hi va, la sentència o resolució final vindrà tard, sovint massa tard. I a més sense cap seguretat d'obtenir allò que reclama. Aquesta manca d'eficàcia, aquesta inseguretat en l'administració de justícia, fa perillar també l'imperi de la llei, ja que sovint la gent no reclama allò que és d'ell o que creu que ho és.

3.- El poder executiu, considerat com a administració. La feina o tasca essencial de l'administració és la de complir i fer complir les lleis. I aquí recau una de les mancances més grans d'aquest nostre dissortat país: l'administració no esmerça prou esforços per fer complir la llei.

Per una banda, la nostra administració es fa un tip de dictar reglaments i reglamentets, un darrere de l'altre. I amb això aconseguix que n'hi hagi una munió tan gran que ningú no sap per on van. M'atreviria a dir que no hi ha ningú que les conegui, que les pugui conèixer totes. És més, unes amb les altres fins i tot arriben a contradir-se, a imposar conductes d'impossible compliment simultani. Aquesta excessiva proliferació fa que la gent perdi el respecte a la llei, no sàpiga per on ha d'anar, i es perdi així allò que déiem de la seguretat jurídica.

Per un altre costat, aquesta superabundància de lleis fa que l'administració, en algun moment determinat, pugui afavorir, o castigar, segons li abelleixi o no. És allò que deia el Comte de Romanones: "Al enemigo, la ley; al amigo, el favor". Segons li convingui sempre trobar una llei amb la que afavorir algú, o castigar-lo, sigui pel sol fet de buscar la llei que vagi millor, sigui pel fet de deixar d'aplicar l'altra llei que el podria perjudicar.

I amb aquesta consideració arribem a la tercera pedra de toc de la bondat d'una administració: Fa complir les lleis sempre, o només quan li interessa?; o només les lleis que li interessa? Posa prou mitjans per fer complir les lleis, sempre? Jo m'atreviria, a dir que no. Jo afirmo que no. Només cal estar una mica desperts i amb els ulls oberts per veure que no. Exemples:

- El cas Gescartera: No va funcionar ni la inspecció ni els controls exigits per la llei.

- Malgrat estar prohibit no es veu que ningú faci aturar els conductors de vehicles que van parlant per telèfon mòbil.

- L'alcaldeessa d'una ciutat catalana anuncia que perdonarà les multes de tràfic comeses abans de ser elegida. Evidentment sense tenir facultats de perdonar. El que con-

verteix aquest acte en un clar favoritisme a favor dels infractors sancionats. O en una compra de vots?

- Realment són castigats, multats, tots els conductors que sobrepassen els límits de 120 km/h per autopista o 90 per carretera? No podem creure que si fossin tots multats o castigats, tal com diu la llei que s'ha de fer, baixaria radicalment la sinistralitat i mortalitat?

No cal posar més exemples, doncs tots en tenim molts més al cap.

4.- Nosaltres mateixos, ciutadans normals i corrents, també podem contribuir, hem de contribuir per acabar amb aquesta situació i mirar d'instaurar l'imperi de la llei, si realment creiem que val la pena. Com? D'una manera ben senzilla: exigint el compliment tant dels nostres drets com dels nostres deures, procurant no demanar per a nosaltres, allò que volem desterrar: els favoritismes i privilegis. Hem de desterrar aquella concepció que si és en favor nostre tot s'hi val, i que feta la llei feta la trampa.

El nostre Nord ha de ser el compliment de la llei, encara que no ens agradi. Intentem canviar la llei si no ens agrada, sigui la Constitució, sigui l'últim reglament o estatuts. Però mentrestant complim-la. O si cal fem-nos-en objectors de consciència, però no mirem de saltar-nos-la, o de cercar favoritismes. Aquesta actitud nostra pot semblar irreal, utòpica i gens eficaç. Però us asseguro que si vivim amb aquestes conviccions, i les trametem als nostres amics, als nostres fills, potser no demà ni passat demà, però si a la tercera generació, ens n'haurem sortit. Encara que no ho arribem a veure.

Hi ha una vella dita que afirma que l'educació dels fills comença vint anys abans del naixement dels pares. Si avui comencem a educar els nostres fills amb aquestes idees que acabo d'exposar, estic convençut que els nostres nets sortiran ben educats en aquestes qüestions.

O així al menys m'ho sembla. I si algú en dissenteix serà molt bo i saludable poder-lo escoltar, obrir un debat, i progressar, en definitiva, cap a un món millor.

PÀGINES LITERÀRIES

EL VENEDOR D'INTANGIBLES

(Conte de Nadal) per Josep Bellet i Falcó

El "Ford Sierra" ascendia lentament pels revolts de la carretera que puja a Bellber. Feia una estona que portaven cadenes a les rodes i, malgrat tot, el cotxe derrapava suauement sobre la lliscadissa superfície nevada. El motor roncava com un animal cansat. La calefacció mantenia una temperatura agradable a l'interior del cotxe.

El Llorenç Taverner i la seva dona guardaven un silenci hermètic, convençuts que de trencar-lo esdevindria una tempestat verbal. Al seient de darrere dues nenes pèl-rojes de sis i vuit anys, cara-rodones, esquitxades de pigues, fregaven amb el nas el vidre de la finestra contemplant la dansa arrítmica dels flocs de neu que queien suaument.

L'Elvira, la dona del Llorenç, s'havia entossudit en passar els dies de Nadal a casa dels seus pares, i quan a aquella dona se li entrebancava una idea entre una cella i l'altra, era més obstinada que una somera lleidatana. El Llorenç no li quedà altre remei que cedir als desitjos de l'esposa, admirablement secundats, també cal dir-ho, per la mirada silenciosa i suplicant de les filles, còmplices de la mare. I a desgrat d'ell, aquí el tenim, rere el volant, rodant per una mala carretera de tercera perduda entre muntanyes i que, per acabar-ho d'adobar, es cobria de neu ràpidament.

No voldria, però, que us arribéssiu a pensar que el Llorenç era un marit sense interès per complaure la dona. En unes circumstàncies diferents no hagués piulat, però aquest any les vendes havien anat malament i l'home anava de butxaca pansida i carregat de mal humor. El Llorenç treballava d'assessor d'inversions i es guanyava la vida força bé, però aquest any la crisi econòmica havia minvat les possibilitats inversores dels clients i els ingressos per assessorament havien anat de mal borràs.

Arribats a Bellver, per més que el

Llorenç s'esforçà en dissimular l'estat d'ànim, es mantingué retret amb els sogres, esquerp amb els amics i irascible amb ell mateix. A la Missa del Gall no va prestar atenció a l'excel·lent sermó de mossén Prats, que en altres ocasions li agradava tant. La fredor del temple li convertí l'esquena en una gimcana de calfreds i els camals dels pantalons en dos portals oberts a una fredor que grimpava cames amunt deixant-les-hi completament encarcerades. El Llorenç només pregava Déu que l'"ite missa est" arribes quan abans per tornar a casa trepitjant el pam i mig de neu que cobria els carrers, aïllar-se en la foscor de la cambra, i abandonar-se a la pròpia tristor en la tebior del llit.

L'endemà, clavat entre un llençol i l'altre, va estirar la dormida mentre va poder, fins que les revoltoses pigadetes, saltironant com pardals joves, irromperen en l'habitació, li arrencaren de sobre la vànova i les mantes i l'obligaren a mirar a la plaça al centre de la qual un estol de canalla havia bastit un gegantesc ninot de neu.

El cel mostrava la blavor més polida. Arran de l'horitzó hi havia una pinzellada de bromes mixturant-se amb la blancor de la neu. La plaça estava entapissada de blanc, les teulades cobertes per un mantell de setí immaculat i els vessants de les muntanyes espitllaven acaronats per l'ullada del sol. L'atmosfera era transparent i els colors purs com la música cristal·lina que brollava dels llavis riallers de les petites pigadetes.

Però el Llorenç Taverner no va participar de l'alegria. Va clavar els ulls en el deforme ninot de neu i el trobà espantosament ridícul: Pobre ninot! Sobre la testa rodonenca lluita un deformat barret de copa alta i una bufanda esquifida de color vermell li penjava del coll. A la boca hi portava una pipa cargolada i ronyosa mig sulsida pel foc, i el cinturó era una cingla bruta farta de subjectar una albarda sobre el llom nafrat d'una somera vella. Als ulls d'en Taverner, aquell ninot grotesc no tenia cap gràcia. Era, només, un menyspreable i desgraciat bufó.

Però hi havia un estol de criatures envoltant-lo, corrent i saltant com ocells escapats de la gàbia, tirant-se boles de neu i rebotant-se en l'esponjosa superfície d'un llençol blanc inacabable. L'espectacle molestà en Taverner i, sense consideració per la sana alegria de les filles, mirant fixament el ninot, va exclamar:

-Entre la neu i la canalla han parit un imbècil!

Malgrat que era Nadal, l'humor del Llorenç no millorà. Va restar hermètic, mut, esquerp amb la dona i les filles, distanciat de tothom. Cap al tard la sogra va acabar preguntant-li si no es trobava bé. I això li va servir d'excusa per amagar ben d'hora el mal humor entre els llençols. I es va adormir. I va dormir fins que... uns cops que van sonar a la vidriera el feren despertar sobresaltat.

-Qui hi ha? Qui truca, aquí? -va preguntar, buscant sense èxit l'interruptor de la llum.

-Sóc jo, el ninot de neu: l'obra de la puresa i la il·lusió dels infants -sentí que li deia, des de fora.

-I què vols? -va preguntar el Llorenç, obrint de bat a bat la porta del balcó.

-Volia parlar amb tu, em necessites

-li respongué el deforme personatge.

-I que em pots dir, tu? Forma ridícula que et liquaràs amb dos dies de sol.

-Sí, però mentre duri sóc quelcom més que una forma ridícula. Sóc el millor venedor de rialles, d'alegries, d'il·lusions i de somnis.

-I a mi, què m'importa el que tu puguis vendre?

-T'hauria d'importar. Almenys podries admetre que tu i jo som col·legues: som el que s'anomena venedors d'intangibles. I de la mateixa manera que a tu t'agrada ser útil als clients, jo gaudeixo fent feliç la quitxalla, la meva clientela. Quan en presència del meu cos deforme les criatures forgen immaculades fantasies, m'envaeix una sensació semblant a la que experimentes tu quan els clients et visiten, t'afalaguen i et demanen que els ofereixis la millor inversió. I aleshores, quan això succeeix, quan la calor de l'èxit t'acompanya, et sens valent, et penses que ets més fort. Ai, amic meu! Que hi vas d'equivocat! A tu i a mi la calor ens arruïna.

L'home de neu va saltar del balcó i s'acomiadà des de baix del carrer, dient:

-Jo no sóc més que un ninot mal forjat que des de l'antiguitat ha venut il·lusions a totes les criatures que han trepitjat la terra. Sóc, doncs, el més vell venedor d'intangibles. La vida m'ha ensenyat que per complir la meva feina a la claror del sol he d'endurir-me en la fredor solitària de les nits d'hivern. Ara tu passes la teva nit. Doncs aprofita-la! Envigoreix-te en la fredor del fracàs. Empresona en la memòria els records dels teus èxits. Congela en els llavis el somris del més gran reeiximent, i l'expressió inconfusible del teu millor moment t'acompanyarà sempre... I acabaràs triomfant.

El Llorenç Taverner es va despertar sobtadament. Va encendre el llum per dissipar aquell somni, o per assegurar-se si realment ho havia somiat. Es va llevar del llit i s'apropà al balcó per contemplar la plaça. El ninot de neu era a baix, sol, oblidat de tothom, dempeus sota el cel estrellat, suportant pacientment la glaçada nocturna que esculpia en el rostre del més vell venedor d'intangibles l'exultant alegria infantil de la tarda anterior.

AIRES POÈTICS

L'any 1994, Ramon Calaf, ex-president del Centre comarcal Lleidatà, commogut pels infants que quedaven orfes per la guerra de Bòsnia va escriure la poesia que transcrivim tot seguit. Aquest Nadal, després de nou anys, aquesta poesia té, desgraciadament, plena vigència pensant amb els infants orfes de les guerres de l'Afganistan, Irak, Sud-Amèrica i Àfrica. Sempre la desgraciada Àfrica!

"SANTA NIT"... DE PAU?

*Digues, per què plores?
Si a la teva cleda
dorm el bon ramat!
No hi lluu, mai, l'estrella
la nit de Nadal?*

*Tu no vius a l'Àfrica
-d'un trist averany-
on la gent és folla
i fa rodolar
-borges de Ruanda!
caps i caps avall...
fins que cau la pluja,
-no pas per regar-
fins que hi neix la "còlera"
i tothom se'n va.*

*Que saps, tu, de Bòsnia
on homes i dones
juguen a matar?
Els infants que "queden"
-sense pare i mare-
van parant la mà
a l'Europa Unida
falsa com les llàgrimes
que tu veus rajar
a voltes de cases
on sobra el menjar.*

*Tu, el perdó, demanes?
Qui els la donarà
-als orfes i orfes-
l'amistosa mà
com sent anys enrera
a Sant Julià?
Avui tot el mapa
és un escampall
de nens que no saben
ni tan sols plorar.*

*Com puc perdonar-te,
Si tu, humanitat,
no els pares la taula
i els omplés el plat?
Com vols que ells "esperin"
l'àngel de Nadal?
No pot ser, des d'ara,
"Santa Nit"... de Pau?*

TRIPTIC NADALENC

per Miquel Planes

PROCLAMA D'UNIVERSALISME

*Unim-nos tots al càntic dels camins
que van al naixement de la llum nova
dins un pobre sopluig -Alada Nova
que un any i l'altre sota estels renova
batecs d'amor fins als darrers confins-:
L'humil Nadal amb cor d'immensa brasa
-l'etern Nadal d'il·luminats Nadals
proclamadors d'angèlics ideals-
que ens permeten d'ésser flames mundials
bo i romanent fidels al foc de casa!*

1967

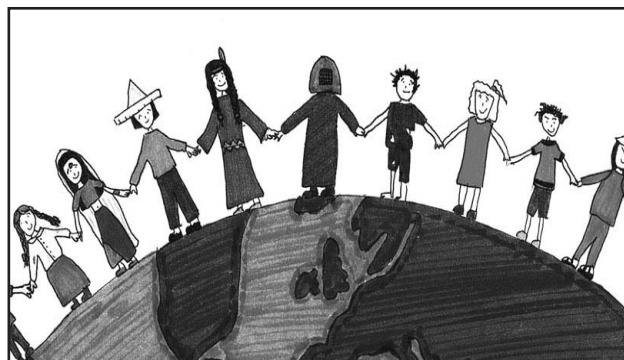
REFERMANÇA

*Que fos un àngel o bé un foraster
o fos la llum del vent amb llum d'estrella
dient remors de somni a cau d'orella
dels pastors famolencs de meravella.
Sí, què hi fa? Fos qui fos el missatger,
d'ençà d'aquella nova promissòria
l'encís de l'esperança conseqüent
brilla en l'abast de l'íntim pensament:
Ara només ja cal pacientment
Forjar fervents l'altura de la glòria*

1969

ENGATJAMENT

*I vet ací Nadal! Com l'any passat
l'estel de magnitud alegradora
desclou camins de càntics en l'aurora
dels dors esperançats. Més, ai! Traïdora,
ja l'enveja calvaris a tramat.
Perdrem el rastre dels camins exactes!
En fer la creu del sofriment diví
vam fer-nos responsables del dentí.
Hem de donar sentit al món d'ací
amb l'amorós cisell dels nostres actes.*

PERSONATGES DE CATALUNYA

FRANCESC MACIÀ I LLUSSÀ (L'AVI)

**PRESIDENT DE CATALUNYA
ALS 70 ANYS DE LA SEVA MORT**

Primer president d'honor del Centre Comarcal Lleidatà.

El dia 25 de desembre es compliran 70 anys de la mort d'aquest català insigne amb qui Catalunya té un deute permanent de gratitud. El seu aspecte venerable i la devoció que el poble català sentia per ell el feu mereixedor del renom de l'avi, però l'epítet amablement atorgat potser no reflectia prou bé el caràcter d'un home constant i lluitador que, fent honor a la seva formació militar, tenia, fins i tot, algun tic autoritari.

Francesc Macià i Llussà va néixer a Vilanova i la Geltrú el 1859 al si d'una família benestant que negociava amb vins i olis, oriúnda de les Borges Blanques (Les Garrigues).

Trencant la tradició familiar als quinze anys Francesc Macià va ingressar a l'Acadèmia d'Enginyers Militars de

Guadalajara de la que en va sortir tinent l'any 1880, als 21 anys d'edat. Després de diferents destinacions arribà a Lleida el 1887 per fer-se càrrec de la Comandància d'enginyers Militars. El 1904 va ser ascendit a tinent coronel i dirigí els treballs topogràfics del projecte del ferrocarril de la Noguera Pallaresa.

Vinculat amb la burgesia agrària de Lleida es va casar amb l'Eugènia Lamarca i de Mier, filla d'uns terratinents oriünds d'Alcarràs.

Addicte com era a la causa catalanista, malgrat la seva condició militar, Francesc Macià es va manifestar contrari a l'assalt militar a la redacció del Cu-cut, també s'oposa a la Llei de Jurisdiccions i es presenta com a diputat per les Borges Blanques. Aquesta decisió comportà el seu trasllat a Santoña. Nomenat coronel refusà el càrrec i per tal motiu va ser sotmès a un tribunal d'honor, la qual cosa provocarà l'abandonament de la carrera militar per dedicar-se a la política.

Macià va ser el vertebrador d'un ample corrent republicà catalanista-independentista que més endavant desembocaria en Esquerra Republicana de Catalunya i en l'èxit electoral d'aquesta formació, decisiu per aconseguir l'autonomia de Catalunya.

Però no perdem el fil de la història. Després del cop d'estat del general Primo de Rivera del 23 de setembre del 1923, Macià s'exilia, primer a Perpinyà i més endavant a París, des d'on inicià una relació amb els catalans d'Amèrica per obtenir diner i comprar armes per preparar des de França l'alliberament de Catalunya de les mans del dictador i dur-la a la independència. La manca de cooperació internacional i el desencís

pel poc suport de comunistes i sindicalistes el portà a realitzar tot sol l'aventura militar el 1926. Macià va ser víctima de la traïció i l'intent va fracassar en el que històricament és conegut com els fets de Motlló. El judici realitzat a França li conferí un gran prestigi internacional. En ser expulsat d'aquella nació inicia un periple de contactes internacionals que culminaren en l'anomenada Constitució de l'Havana per a una futura República Catalana.

Destituït el dictador Primo de Rivera i superats els entrebancs oposats pel seu successor Dàmaso Berenguer, Macià retorna a Catalunya el 22 de febrer del 1931, quan la monarquia d'Alfons XIII fa aigües per tot arreu.

Fundador d'Esquerra Republicana de Catalunya el 17-19 de març del 1931, a l'adveniment de la República arran de les eleccions municipals del 12 d'abril, guanyades per Esquerra Republicana, el 14 proclama l'Estat Català integrat en la Federació de Repúbliques Ibèriques poc després que Lluís Companys, aleshores alcalde de Barcelona, hagués proclamat la República des del balcó de l'Ajuntament. Macià forma el govern de la Generalitat i ocupa el càrrec de president provisional. Tres dies després, en unes negociacions molt tenses amb els ministres de la República enviats de Madrid, hagué de retractar-se. Aquell va ser, segons expressió pròpia, el dia més trist de la seva vida. Amb tot, el gest de Macià fou positiu i Catalunya va obtenir l'autonomia abans que hagués estat promulgada la Constitució espanyola.

En les eleccions del 20 de novembre del 1932 va ser elegit diputat per Barcelona i el 14 de desembre nomenat President de la Generalitat.

Poc més d'un any després, a mig matí del dia de Nadal del 1933, la mort del President Macià commovia Catalunya. El cos del President va ser exposat al Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat i dos dies després enterrat amb honors de "general con mando en plaza" i traslladat sobre un armó d'artilleria. L'himne "Els segadors" va ser la seva marxa fúnebre. Les seves despulles descansen a la part alta del Cementiri Sud-Oest de Montjuïc, de cara al mar i sol ixent, com volia que visqués sempre el nostre poble, la Catalunya que tant havia estimat.

J.B.

EL RACÓ D'EN QUIM

MOVEM LA LLENGUA

Monarlingüisme

*Quan ens visita el monarca
sempre parla en castellà.
Com pot ser el monarca meu
si no sap el català?*

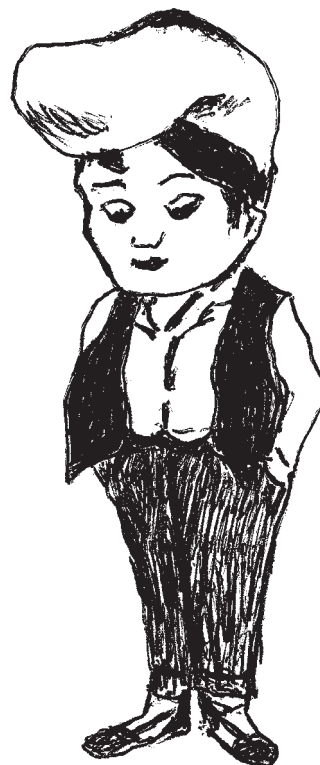
Drets lingüístics

*Només cal un sol article
en la Llei del Català:
Igualtat en drets i deures
com té a Espanya el castellà.*

Etiquètica

*Si amb la llengua catalana
no volen etiquetar,
que es confitin els productes
fins que emprin el català.*

J.B.

(CARTA PUBLICADA A L'AVUI A PRIMERS DE L'OCTUBRE PASSAT I SIGNADA PEL SENYOR JORDI AZNAR I MARTÍNEZ)

ALS QUE UTILITZEU EL CATALÀ

Gràcies **ESCLAT BONPREU** per no ser com Caprabo,

Gràcies **AIGUA DE RIVES** per no ser com Fontvella,

Gràcies **VINYA DEL FADRÍ** per no ser com Blanc Pescador,

Gràcies **CASA SALGOT** per no ser com casa Terradelles,

Gràcies **ALCATEL** per no ser com Amena,

Gràcies **MASIA DE SANT MARTÍ DE DALT** per no ser com Freixenet o Codorniu,

Gràcies **LA TEICHENN...** per no ser com Melody,

Gràcies **LLUÍS LLACH I M. DEL MAR BONET** i no ser com Gossos (i fer conèixer al món la cançó catalana)

i gràcies **QUIMI PORTET I MONCHO** per evolucionar al revés que Marina Rossell.

Gràcies a tots per creure en el català i no ser com els que, per quedar bé davant el client castellà, en reneguen (vindrà d'aquí la fama de pesseters?)

Gràcies també a **TELEPIZZA**, **EROSKI**, al fundador de la **FAGEDA D'EN JORDÀ**, **TXIQUI BEGUIRISTAIN**, **JULIA OTERO**, **ROBERTO DUEÑAS**, **MIKE McCREADY** i d'altres per demostrar que més val foraster integrat que català renegat.

CULTIVEM LA RIQUESA DEL REFRANY CATALÀ

No diguis: Quien mucho abarca, poco aprieta.
Digues: **Qui molt abraça poc estreny.**

No diguis: Hasta el cuarenta de mayo no te quites el sayo. Digues: **A l'abril no et llevis un fil.**

No diguis: Dame pan i llámame tonto. Digues: **Afarta'm i digues-me ruc.**

MISCEL·LÀNIA

FRASES QUE FAN PENSAR

- *Passar per idiota als ulls d'un imbècil és una delectació exquisida.*
(Courteline)

- *Quan un diu que sap què és la felicitat, es pot suposar que l'ha perduda.*
(M. Maeterlinck)

- *Abans de refer el món, prova de refer-te tu mateix.*
(Anònim)

- *El mitjà més fàcil per a ser enganyat és creure't més llest que els altres.*
(La Rochefoucauld)

- *Per a una formiga, l'aiguallera és una inundació.*
(Proverbi sànscrit)

- *Una injustícia feta a una sola persona és una amenaça feta a tots.*
(Montesquieu)

ANÈCDOTA

Quan l'insigne actor català Enric Borràs actuava en el teatre Lara de Madrid li van contar la següent anècdota succeïa en el mateix teatre:

El recinte estava ple de públic, el primer actor estava en escena i quan en un dels pasatges de l'obra, l'artista, en un to molt imperatiu va dir:

-Porteu-me el cavall!

-No seria igual un ruc? -va cridar la veu d'un espectador que es trobava en la segona galeria del teatre.

Aleshores, l'actor, mirant en direcció el graciós i sense perdre la serenitat, va contestar:

-A mi m'és completament igual. Au, vine, baixa.

Local del nostre Centre a la Plaça Catalunya, 9 (1928).

MISCEL·LÀNIA

GOTES ASTROLÒGIQUES

Són molt poques les persones que manifesten obertament creure en l'ASTROLOGIA, però són moltes menys les que, encara que sigui de cua d'ull, no miren els horòscops.

Però... què és l'ASTROLOGIA? L'astrologia és la ciència que estudia el moviment dels astres per establir una relació entre allò que passa al cel i la nostra vida quotidiana. L'ASTROLOGIA prové de la més remota antiguitat i no ha pogut ser desterrada en plena època moderna, ben al contrari, els ordinadors ens ofereixen la possibilitat de realitzar una anàlisi més profunda sobre aquesta qüestió. Naturalment, no és una ciència exacta. La situació dels planetes és la base per a confeccionar els horòscops, però no poden influenciar una persona d'una manera fatalista. Per sobre de l'influx planetari sempre hi haurà la llibertat de l'individu per fer una cosa i no una altra.

No val, doncs, a refiar-se dels horòscops generals tipus premsa diària o revista. L'horòscop ha de ser

personal i ha de basar-se en una sèrie de dades analitzades rigorosament per un astròleg de reconeguda solvència i honorabilitat.

Predir el futur individual o col·lectiu o pronosticar els esdeveniments terrestres mitjançant l'ASTROLOGIA, si em permeteu la redundància, és una presa de pèl astrològica. L'ASTROLOGIA només marca tendències, inclinacions, la qual cosa contribueix, i no poc, a què l'individu adquireixi un coneixement més ampli d'ell mateix i, valent-se d'aquest coneixement íntim, sigui capaç d'eliminar bona part de les incerteses que acompanyen el ser humà al llarg de la vida.

La funció d'aquest apartat de GOTES ASTROLÒGIQUES no serà pas confeccionar cartes astrals, tan sols exposarem, a la llum dels estudis astrològics, les característiques individuals segons els signes del zodíac. Aquesta tasca, però, la iniciarem el número proper.

**EL CENTRE COMARCAL LLEIDATÀ
DESITJA A TOTS ELS SOCIS, FAMILIARS I AMICS:**

**BON ANY
i
PRÒSPER 2004!**

Amb el suport de:

Ajuntament de Barcelona
Relacions Ciutadanes
Districte de l'Eixample

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
Direcció General d'Acció Cívica

Diputació de Lleida

